

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Daniela Hudáka a sudcov JUDr. Štefana Michálíka a JUDr. Viliama Dohňanského na neverejnom zasadnutí konanom 12. júla 2017 v Bratislave v trestnej veci obžalovaného **J. S.** pre obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. d/, písm. e/ Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e/, § 140 písm. a/ Tr. zák. a iné, **o sťažnosti obžalovaného J. S.** proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica, sp. zn. BB-4T/13/2017, zo dňa 22. júna 2017, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosť obžalovaného J. S. **sa zamietá.**

O d ô v o d n e n i e

Uznesením Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica, sp. zn. BB-4T/13/2017, zo dňa 22. júna 2017, boli žiadosti obžalovaného J. S. z 13. júna 2017 a 21. júna 2017 o prepustenie z väzby na slobodu, zamietnuté.

Podľa § 72 ods. 1 písm. b/, § 80 ods. 1 písm. b/, ods. 2 Trestného poriadku súd písomný sľub obžalovaného J. S. na nahradenie väzby, neprijal a podľa § 72 ods. 1 písm. b/, § 80 ods. 1 písm. c/, ods. 2 Trestného poriadku väzbu obžalovaného dohl'adom probačného a mediačného úradníka, nenahradil.

Podľa § 72 ods. 1 písm. b/, § 81 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Trestného poriadku, súd ponuku otca obžalovaného J. S., na nahradenie väzby zložením peňažnej záruky, neprijal a podľa § 72 ods. 1 písm. b/, § 82 ods. 1 Trestného poriadku väzbu obžalovaného J. S. uložením primeraných povinností a obmedzení, nenahradil.

Voči predmetnému uzneseniu podal obžalovaný sťažnosť, v ktorej uviedol, že špecializovaný trestný súd v napadnutom uznesení nepreukázal ani jeden skutočný a hlavne reálny dôvod, pre ktorý by nemohlo dôjsť k vyhoveniu žiadosti v zmysle § 79 ods. 3 Tr. por.. Súd sa dostatočne nezaoberal možnosťou nahradenia väzby poskytnutou peňažnou zárukou zo strany rodiny obžalovaného, nakoľko vôbec neuviedol, pre ktoré skutočnosti túto peňažnú záruku neprijal. Len existencia tvrdenia zo strany súdu o obave z možnosti pokračovania v trestnej činnosti obžalovaného, ktoré by mali preukazovať splnenie podmienok väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por., automaticky neznamenajú nemožnosť nahradenia väzby niektorým z dostupných inštitútov. Obžalovaný poukázal na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (Caballero c/a Spojené kráľovstvo z 8. februára 2000, S.B.C. c/a Spojené kráľovstvo z 19. júna 2001), podľa ktorej by bolo v rozpore s Dohovorom o ochrane ľudských opráv a základných slobôd, ak by vnútroštátne právo vylučovalo v prípade niektorých trestných činov vôbec možnosť záruky. Tiež poukázal na rozhodnutia Ústavného súdu (I. ÚS 239./04, II. ÚS 38/05 a II. ÚS 60/08) a rozhodnutie R 42/2007, podľa ktorého neprijatie peňažnej záruky ako takej, resp. vo výške sumy, v ktorej bola ponúknutá, musí byť dostatočne odôvodnené zo všetkých hľadísk, ktoré súd viedli k záveru, že nahradenie väzby obžalovaného prijatím peňažnej záruky, resp. vo výške, ktorá bola ponúknutá, je vzhľadom na osobu obžalovaného a povahu prejednávanej veci, resp. jeho majetkové pomery alebo majetkové pomery osoby, ktorá peňažnú záruku ponúka, nedostatočné. Taktiež nemožno súhlasiť s argumentáciou súdu, že od času rozhodovania Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uznesením, sp. zn. 4 Tost 17/2017, zo dňa 06.júna 2017 sa pre relatívne krátky čas nič nezmenilo, nakoľko obžalovaný dovedy neponúkol peňažnú záruku na nahradenie väzobného stíhania. V súvislosti s odôvodnením existencie väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. je možné skonštatovať, že podstatnou a zároveň jedinou skutočnosťou, na základe ktorej konajúci súd dospel k existencii dôvodnej obavy, že obžalovaný bude pokračovať v páchaní trestnej činnosti, sú jeho predchádzajúce odsúdenia ako i fakt, že sa voči jeho osobe vedie trestné konanie aj pre trestný čin podľa § 171 ods. 2 Tr. zák.. Dôvody preventívnej väzby môžu existovať len po určitú dobu a nie je možné odvolávať sa na obavu z pokračovania v trestnej činnosti počas celého konania.

Prokurátor sa k dôvodom sťažnosti nevyjadril.

Najvyšší súd preskúmal v zmysle § 192 ods. 1 Tr. por. správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť ako i konanie, ktoré týmto výrokom predchádzalo a zistil, že sťažnosť obžalovaného nie je dôvodná.

Podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.

Podľa § 72 ods. 1 písm. b/ Tr. por. rozhodnutím o väzbe sa rozumie rozhodnutie o prepustení z väzby a o zamietnutí žiadosti o prepustenie obvineného z väzby; za takúto žiadosť sa považuje aj žiadosť o nahradenie väzby.

Podľa § 80 ods. 1 písm. a – písm. c/ Tr. por. ak je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a/ alebo písm. c/, môže súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie ponechať obvineného na slobode alebo prepustiť ho na slobodu, ak a) záujmové združenie občanov alebo dôveryhodná osoba ponúkne prevzatie záruky za ďalšie správanie obvineného a za to, že obvinený sa na vyzvanie dostaví k policajtovi, prokurátorovi alebo na súd a že vždy vopred oznámi policajtovi, prokurátorovi alebo súdu vzdialenie sa z miesta pobytu, a súd alebo v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie považuje záruku vzhľadom na osobu obvineného a na povahu prejednávaného prípadu za dostatočnú a prijme ju, b) obvinený dá písomný sľub, že povedie riadny život, najmä že sa nedopustí trestnej činnosti a že splní povinnosti a dodrží obmedzenia, ktoré sa mu uložia, a súd alebo v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie považuje sľub vzhľadom na osobu obvineného a na povahu prejednávaného prípadu za dostatočnú a prijme ho, alebo c) s ohľadom na osobu obvineného a povahu prejednávaného prípadu možno účel väzby dosiahnuť dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obvineným alebo odovzdaním dohľadu nad obvineným do iného členského štátu Európskej únie podľa osobitného predpisu.

Podľa tretej vety § 80 ods. 2 Trestného poriadku ak je obvinený stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 3 písm. a/ až písm. c/ alebo písm. e/, alebo obvinený bol vzatý do väzby podľa odseku 3 alebo podľa § 81 ods. 4, možno záruku alebo sľub prijať, alebo uložiť dohľad, len ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu.

Podľa druhej vety § 81 ods. 1 Trestného poriadku ak je obvinený stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 3 písm. a/ až písm. c/ alebo písm. e/, alebo obvinený bol vzatý do väzby podľa odseku 4 alebo podľa § 80 ods. 3, možno peňažnú záruku prijať, len ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu.

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. nadriadený orgán zamietne sťažnosť, ak nie je dôvodná.

Uznesením sudcu pre prípravné konanie zo dňa 12. augusta 2016, sp. zn. 3Tp 21/2016, v spojení s uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 23. augusta 2016, sp. zn. 4 Tost 30/2016, boli obžalovaní J. S., M. R., I. H. a J. H. právoplatne vzatí do väzby pre žalovaný skutok úkladnej vraždy z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. b/ Trestného poriadku a obžalovaní J. S. a I. H. aj z dôvodu § 71 písm. c/ Trestného poriadku.

Ďalším uznesením sudcu pre prípravné konanie zo dňa 20. februára 2017, sp. zn. 3Tp 21/2016, v spojení s uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 2. marca 2017, sp. zn. 5 Tost 6/2017, bola všetkým štyrom obžalovaným právoplatne predĺžená lehota trvania väzby do 10. júna 2017.

Zo spisového materiálu ďalej vyplýva, že dňa 10. mája 2017 bola na obžalovaného J. S. spolu s M. R., I. H. a J. H. Špecializovanému trestnému súdu, pracovisko Banská Bystrica doručená obžaloba prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry GP SR, č.k. VII/1 Gv 97/16/1000-139, zo dňa 10. mája 2017. U obžalovaného J. S. pre obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. d/, písm. e/ Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e/, § 140 písm. a/ Trestného zákona v jednočinnom súbehu so zločinom porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 3 písm. a/ Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e/ Trestného zákona a v druhom bode obžaloby aj pre prečin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich

držanie a obchodovanie s nimi podľa § 171 ods. 2 Trestného zákona, u obžalovanej M. R. pre účastníctvo vo forme organizátorstva podľa § 21 ods. 1 písm. a/, k obzvlášť závažnému zločinu úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. d/, písm. f/ Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e/ Trestného zákona, u obžalovanej I. H. pre účastníctvo vo forme návodu podľa § 21 ods. 1 písm. b/, k obzvlášť závažnému zločinu úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. d/, písm. f/ Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e/ Trestného zákona a u obžalovaného J. H. pre účastníctvo vo forme objednávateľstva podľa § 21 ods. 1 písm. c/, k obzvlášť závažnému zločinu úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. d/, písm. f/ Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e/ Trestného zákona.

Špecializovaný trestný súd uznesením zo dňa 30. mája 2017, č. k. BB-4T/13/2017-3221, podľa § 238 ods. 3 Trestného poriadku všetkých štyroch obžalovaných ponechal vo väzbe. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo 6. júna 2017, sp. zn. 4 Tost 17/2017, obžalovaných M. R., I. H. a J. H. prepustil z väzby na slobodu a obžalovanému J. S. zmenil dôvody väzby tak, že vypustil dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b/ Trestného poriadku a ponechal ho vo väzbe iba podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku. Z uvedeného je zrejmé, že v tejto trestnej veci sa vo väzbe nachádza už len obžalovaný J. S., a síce z dôvodu § 71 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku a väzbu si vykonáva v Ústave na výkon väzby v Banskej Bystrici.

Následne obžalovaný J. S. prostredníctvom svojho obhajcu písomným podaním zo dňa 13. júna 2017 požiadal o prepustenie z väzby na slobodu. Alternatívne navrhol prípadnú existenciu jeho dôvodu väzby nahradiť peňažnou zárukou vo výške 10.000 Eur, ktorú je ochotný zložiť jeho brat M. S., nahradiť dôvod väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka, písomným sľubom, prípadne uložením primeraných povinností a obmedzení. Písomným podaním z 21. júna 2017 nazvaným zmena žiadosti obžalovaný J. S. zmenil zložiteľa peňažnej záruky na svojho otca J. S. a zároveň zobral späť žiadosť ohľadne pôvodného zložiteľa peňažnej záruky v osobe jeho brata M. S.. O uvedených žiadostiach rozhodol Špecializovaný trestný súd, pracovisko Banská Bystrica, uznesením, sp. zn. BB-4T/13/2017, zo dňa 22. júna 2017 tak, že ich zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky najprv skúmal splnenie materiálnych podmienok väzby a síce či u obžalovaného J. S. existuje dôvodnosť trestného stíhania a existencia niektorého z dôvodov väzby, pričom došiel k záveru, že z doteraz vykonaného dokazovania skutočne vyplýva u obžalovaného dôvodné podozrenie zo spáchania trestných činov. Okolnosti prípadu nasvedčujú tomu, že skutok bol spáchaný, má znaky trestného činu a existuje dôvodné podozrenie, že tento skutok spáchal obžalovaný. Od vznesenia obvinenia sa dôvodnosť trestného stíhania obžalovaného skôr prehĺbuje, ako oslabuje a táto skutočnosť je pre potreby rozhodovania o väzbe postačujúca. Preskúmaním spisového materiálu súd zistil, že špecializovaný trestný súd, v rámci procesného postupu dodržal základné zásady trestného konania uvedené v § 2 Tr. por. a k vyhlásenému uzneseniu dospel po bezchybnom procesnom postupe a v súlade so všetkými zákonnými ustanoveniami, ktoré tento proces upravujú.

Po splnení prieskumnej povinnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že rozhodnutie súdu, v súvislosti s dôvodmi väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por., teda pokračovacej väzby, je správne a zákonné, pričom dôvod na prepustenie z väzby nie je daný. Obžalovaný J. S. bol v minulosti dvakrát súdne trestaný (pre falšovanie úradnej listiny a podielníctva) a ide o osobu, ktorá má byť drogovu závislá (dňa 25. októbra 2016 bolo voči nemu vznesené obvinenie pre prečin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov a prekurzorov, ich držania a obchodovanie s nimi podľa § 171 ods. 2 Trestného zákona) a za tento trestný čin bola na neho podaná aj obžaloba. Z uvedeného dôvodu existuje dôvodné podozrenie, že obžalovaný bude po prepustení z väzby pokračovať v páchaní trestnej činnosti, nakoľko dve predchádzajúce právoplatné odsúdenia a súčasne prebiehajúce trestné stíhania vytvárajú k tomu viac než len dôvodný predpoklad.

Keďže obžalovaný je trestne stíhaný pre obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy, pričom je zároveň splnený aj dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por., môže súd v tomto prípade nahradiť väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka, prijať sľub ako i peňažnú záruku, či uložiť primerané povinnosti a obmedzenia podľa § 80, § 81 a § 82 Tr. por., ale len vtedy, ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti. Nadriadený súd poznamenáva, že prepustenie obžalovaného z väzby alebo jeho ponechanie na slobode nahradením väzby prostriedkom prípustným podľa vnútroštátneho práva, ktorý je miernejší ako obmedzenie osobnej slobody (§ 80 a § 81 a § 82 Tr. por.) a ktorý je zároveň spôsobilý zabezpečiť účel

väzby, je možnosťou, ale nie právom obžalovanej osoby, ktorej sloboda je alebo má byť obmedzená. Pri rozhodovaní musí súd zvažovať, či nahradenie väzby preváži nad dôvodnou obavou vyjadrenou v ustanoveniach § 71 ods. 1 písm. a/ až písm. c/ Tr. por..

Výnimočné okolnosti prípadu sa posudzujú z hľadiska pomerov páchatel'a a určitých okolností prípadu.

Pomermi páchatel'a treba rozumieť okolnosti týkajúce sa osoby páchatel'a, jeho osobných a rodinných pomerov, ktoré nesúvisia so spáchaním trestného činu a existujú v čase rozhodnutia. Pri posudzovaní osoby páchatel'a sa pozornosť venuje najmä celému jeho predchádzajúcemu životu (vek, recidíva, postoj k spáchanému trestnému činu a pod.). V podstate sa hodnotia rodinné a osobné pomery, ktoré existujú v čase rozhodovania o väzbe (napr. zdravotný stav jeho rodiny, ktorá je na neho odkázaná, starostlivosť o početnú rodinu a pod.). Za pomery páchatel'a možno tiež považovať viac významných skutočností, ktoré možno subsumovať do kategórie tzv. poľahčujúcich okolností pri nedostatku tzv. priťažujúcich okolností.

Okolnosťami prípadu sú všetky skutočnosti, ktoré majú vplyv na posúdenie povahy, charakteru a závažnosti trestného činu. Okolnosti prípadu z hľadiska aplikačnej praxe, judikatúry a literatúry predstavujú okolnosti spoluurčujúce spoločenskú škodlivosť toho - ktorého trestného činu a ako také plnia v širšom slova zmysle funkciu materiálneho vyjadrenia protiprávnosti činu. Za dôležitú okolnosťou pri posudzovaní tohto znaku ustálila konštantná judikatúra napríklad to, že páchatel' sa dopustil obzvlášť závažného trestného činu v afekte úzkosti a strachu vyvolaného dlhodobou partnerskou disharmóniou a chronickou konfliktnou situáciou, ktorá v podstate znížila jeho schopnosť ovládať svoje konanie (primerane Rt 111/1999). V tomto prípade uvedené podmienky neboli splnené.

Čo sa týka záruky, tak Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze, sp. zn. I. ÚS 100/04, z 8. októbra 2004 vysvetlil, že pokiaľ ide o výklad samotného pojmu „záruka“ v zmysle čl. 5 ods. 3 Dohovoru, treba z doterajšej judikatúry vyvodiť, že má autonómny obsah, ktorý je nezávislý od terminológie používanej vo vnútroštátnom práve. Zárukou treba rozumieť akýkoľvek prostriedok prípustný podľa vnútroštátneho práva, ktorý je miernejší ako obmedzenie osobnej slobody.

V danom prípade Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil z predloženého spisu také okolnosti, ktoré by mohli byť považované za výnimočné v zmysle ustanovení § 80 ods. 2 tretia veta Trestného poriadku, a preto považuje rozhodnutie súdu prvého stupňa za správne. Obžalovaný vo svojej sťažnosti uviedol, že neprijatie peňažnej záruky vo výške sumy, v ktorej bola ponúknutá, musí byť dostatočne odôvodnené zo všetkých hľadísk, ktoré súd viedli k záveru, že nahradenie väzby obžalovaného prijatím peňažnej záruky vo výške, ktorá bola ponúknutá, je vzhľadom na osobu obžalovaného a povahu prejednávanej veci, resp. jeho majetkové pomery alebo majetkové pomery osoby, ktorá peňažnú záruku ponúka, nedostatočné. Súd sa bez ďalšieho nezaoberal odôvodnením výšky peňažnej záruky, ktorá bola za obžalovaného ponúknutá, nakoľko nebola splnená existencia výnimočných okolností prípadu, na základe ktorých by súd mohol skúmať, či výška ponúknutej peňažnej záruky sa javí ako dostatočná.

Pokiaľ obžalovaný v sťažnosti namietal, že špecializovaný trestný súd sa nedostatočne vysporiadal s jeho argumentmi v žiadostiach, je na mieste uviesť, že súdne rozhodnutie má byť odôvodnené tak, aby bolo stručné, prehľadné, zrozumiteľné a presvedčivé. Odôvodnenie má obsahovať také argumenty, ktoré sú významné pre rozhodnutie a ktoré sú rozhodné pre komplexné odôvodnenie výroku rozhodnutia. V dvojinštančnom súdnom konaní rozhodnutia súdu prvého a druhého stupňa tvoria jednotu. Z rozhodnutia špecializovaného trestného súdu možno podľa názoru najvyššieho súdu zrozumiteľne vyvodit' prečo a z akých dôvodov bolo rozhodnuté o zamietnutí žiadosti obžalovaného o prepustenie z väzby na slobodu.

Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany v konaní, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamená právo na to, aby bola strana konania pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva strany v konaní, ak si neosvojí ňou navrhnutý spôsob hodnotenia stavu veci a ak sa neriadi jej výkladom všeobecných záväzných právnych predpisov (III. ÚS 339/08, II.ÚS 197/07, II.ÚS 78/05, IV.ÚS 252/04).

Na základe vyššie uvedených skutočností nadriadený súd rozhodol tak, ako je to uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 12. júla 2017

JUDr. Daniel H u d á k , v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová